

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی ، برنامه آموزشی و سرفصل دروس

دوره : دکتری

رشته : ایران شناسی

گروه آموزشی : علوم اجتماعی

مصوبه هفتصد و هشتادمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۰/۲/۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری ایران‌شناسی

گروه: علوم اجتماعی

رشته: ایران‌شناسی

کمیتة تخصصی: تاریخ و باستان‌شناسی

دوره: دکتری

گرایش:

کد رشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و هشتادمین جلسه مورخ ۹۰/۲/۱۰ خود برنامه آموزشی دوره دکتری ایران‌شناسی (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) مصوب نمود.

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری رشته ایران‌شناسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۹۰/۲/۱۰ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری رشته ایران‌شناسی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و هشتادمین شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۹۰/۱۰/۲ درخصوص برنامه آموزشی دوره دکتری ایران شناسی

برنامه آموزشی دوره دکتری ایران شناسی که از طرف گروه علوم
اجتماعی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و
پس از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و هشتادمین شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۹۰/۲/۱۰
در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری ایران شناسی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

حسین نادری منش
نایب رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه ریزی آموزش عالی

۱	مشخصات کلی	فصل اول:
۷	جدول دروس	فصل دوم:
۹	سرفصل و منابع دروس	فصل سوم:

فصل اول
مشخصات کلی

فصل اول مشخصات کلی

مقدمه:

ایران زمین به استناد تاریخ یکی از غنی ترین و کهن ترین تمدن های جهان بوده و در طول دورانی بیش از چهار هزار سال، همواره پایدار و استوار باقی مانده است. آثار درخشان تمدن و فرهنگ ایرانی به گونه های مختلف در یک منطقه جغرافیایی پهناور نمایان است. تأثیر این فرهنگ و تمدن، که همواره بر مدار یکتا پرستی می گردد، همراه با فرهنگ و جهان بینی اسلامی، که دامنه این تأثیر و سرعت نفوذ آن را افزایش می دهد، بر فرهنگ و معارف سیاسی اقوام و ملل جهان در گذشته و حال، چشمگیر است.

بنابراین، دستیابی همه جانبه ی علمی و فنی با هر یک از مظاهر پر شمار و گوناگون این فرهنگ و تمدن و گسترش مرزهای آگاهی در این قلمرو، به ویژه در این زمان که فرهنگ ایران اسلامی در جهان مورد توجه قرار گرفته است، ضروری به نظر می رسد و باید با بهره وری از افکار دانشمندان و پژوهشگران سراسر جهان، به باز یابی و باز خوانی، تدوین و تنظیم مطالعات و تحقیقات مربوط به ایران زمین پرداخت و با امکانات لازم، زمینه و شرایط مساعد را برای بهره گیری دانشجویان و دانش پژوهان، از آگاهی های موجود فراهم کرد و راه مشارکت علاقه مندان را برای تحقق این برنامه ها هموار ساخت. بر این اساس برنامه آموزشی دوره ی دکتری ایران شناسی با مشخصات زیر تدوین شد.

با ایجاد کارشناسی ارشد ایران شناسی و برگزاری چند دوره و نیز برنامه ریزی پژوهش های مختلف در بنیاد ایران شناسی زمینه برای گسترش مطالعات و تحقیقات در سطح دکتری فراهم آمده است. امید است به یاری خداوند دانا و توانا و کوشش و همت استادان و دانشمندان فرهیخته کشورمان در این مسیر با عزم راسخ گام های مؤثری برداشته شود.

۱- تعریف

دوره ی دکتری ایران شناسی، یکی از دوره های آموزش عالی در سطح تحصیلات تکمیلی است و هدف آن آموزش و تربیت پژوهشگرانی است که بتوانند تمامی یا بخشی از فعالیت ها و مطالعات و تحقیقات ایران شناسی را در قلمرو اصلی و اساسی مباحث و مسایل مربوط به جلوه های گوناگون فرهنگ و تمدن ایرانی گذشته و حال در معنای وسیع آن و با توجه به تعامل مباحث گوناگون و بهره گیری از روش مطالعات و تحقیقات بینا رشته ای بر عهده بگیرند. در این دوره مقرر است برخی از مسائل عمومی ایران شناسی، تاریخ و جغرافیا و دیگر مسائل فرهنگی و تمدنی گذشته و حال ایران مورد بررسی و تحقیق قرار می گیرد.

هدف کلی از ایجاد این دوره عبارت است از :

- ۱- ایجاد محیط مناسب برای مطالعه و تحقیق و بهره گیری دانش پژوهان و دانشجویان علاقمند به مباحث ایران شناسی.
- ۲- آموزش افراد متخصص در زمینه ساماندهی آموزش مربوط به درک و فهم مسایل ایران شناسی.

۳- ساماندهی و هدفمند کردن پژوهش های علمی در زمینه ایران شناسی، به منظور به کار گیری روش های مناسب موجود در این زمینه و یافتن شیوه های نو در پژوهش های بین رشته ای و ارتقای کمی و کیفی تحقیقات ایران شناسی.

۴- تربیت استادان، محققان و مدیران توانا برای تدریس، تحقیق و اداره امور واحدهای ایران شناسی داخل و خارج کشور.

۵- تربیت مدیران شایسته و توانا برای اداره امور فرهنگی، اجتماعی، منطقه ای و استانی کشور و رایزی های فرهنگی و رسانه ای داخل و خارج کشور.

۶- بررسی، نقد و ارزیابی پژوهش های انجام یافته و دستاوردها منابع مکتوب ایران شناسی برای جهت دهی تحقیقات، تعمیق دانش، گسترش دامنه مطالعات و نو آوری های ایران شناسی.

۲- ضرورت و اهمیت رشته:

ایران شناسی در خارج از حوزه علمی ایران که در گذشته بخشی از مطالعات شرق شناسی را شامل می شده، در حال حاضر بیشتر به صورت یک رشته مستقل تلقی می شود و عملاً نوعی رقابت با دیگر مطالعات مربوط به جهان اسلام مانند «ترک شناسی»، «مصر شناسی» درگیر است. در سال های اخیر در ایرن تنها دوره های کارشناسی ارشد ایران شناسی به عنوان یه رشته مستقل مطرح و تعریف شده است. و به هر حال گرچه ایران شناسان خبره و ورزیده در داخل و خارج کشور مطالعات و تحقیقات با ارزشی را عرضه می کنند هرچند این مطالعات، هنوز از جامعیت و برنامه منسجم بر اساس اولویت های تحقیق بهره مند نیست.

امروز که فرهنگ غنی ایران بار دیگر مورد توجه جهانیان قرار گرفته است برای شناخت و معرفی مؤلفه های این فرهنگ و آشنایی با پایه های مفهومی و ساختاری آن، ساماندهی فضایی، آموزش های فرهنگی، ایجاد زمینه های خدماتی و تعریف جایگاه دانش ایران شناسی در بین دانش های روز، تأمین منابع انسانی برای توسعه این دانش و تحقق اهداف آن ایجاد دوره دکتری ضروری می نماید.

۳- نقش و توانایی دانش آموختگان

بدون تردید اجرای هر برنامه نیازمند داشتن افراد متخصص با مهارت ها و دیدگاه های روشن تخصصی و در بسیاری از موارد آگاهی های ژرف بین رشته ای است. چنانچه بنا باشد دانش ایران شناسی در جایگاه اصلی خود در داخل ایران قرار گیرد و آنگاه در یک مسیر صحیح گسترش یابد، این امر بدون داشتن چنین منابع انسانی متخصص و کارآمد امکان پذیر نیست.

دانش آموختگان دکتری رشته ایران شناسی این منابع انسانی را تشکیل می دهند و می توانند مهمترین وسیله معرفی فرهنگ، هنر و دانش ایران و توسعه آن در داخل و خارج کشور باشند و با توجه به مفهومی جامع از شناختن و شناساندن ایران خدمات علمی خود را به عنوان محقق و مدرس در پژوهشگاه ها و دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی عرضه کنند و به عنوان مروجان فرهنگ ایران شناسی در رایزنی های فرهنگی خارج از کشور، حضور یابند و یا به عنوان متخصصان فن در واحدهای جهانگردی و نیز خدمات فرهنگی و مدیریت اجتماعی، در دستگاه هایی چون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت کشور و دیگر سازمان ها، نهادها و بخش های دولتی و خصوصی که به نحوی با دانش

ایران شناسی سر و کار دارند به عنوان مدیران میانی و عالی به کار اشتغال ورزند و یا نهادهای واحدهای جدیدی را که با این اهداف بعداً تعریف می شوند اداره کنند و عملاً مرکز ایران شناسی را از دانشگاه های خارج به ایران منتقل نمایند.

۴- طول دوره و شکل نظام

طول دوره دکتری ایران شناسی اعم از آموزشی و پژوهشی مطابق آئین نامه های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود و حداکثر چهار سال بطول خواهد انجامید و دروس این دوره به صورت واحدی ارائه می شود. مدت و زمان تحقیقات، هم اندیشی ها و مسافرت های علمی و آموزشی را مؤسسه آموزشی زیر نظر شورای تحصیلات تکمیلی تعیین می کند.

۵- تعداد و نوع واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی دوره دکتری ایران شناسی ۳۶ واحد به شرح زیر است:

۱۸ واحد درسی

دروس:

۱۸ واحد

رسالة دکتری

۳۶ واحد

جمع

دروس دکتری:

دروس عمومی ایران شناسی: ۶ واحد

دروس تخصصی - الزامی: ۸ واحد

دروس تخصصی - اختیاری: ۴ واحد

دروس جبرانی: به تشخیص استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه است.

تبصره ۱: دروس عمومی و اختصاصی در سه نیمسال تحصیلی هر نیمسال ۳ درس ارائه می شود و دانشجویان می توانند حداکثر ۳ درس را با یک استاد بگذرانند.

تبصره ۲: دروس اختیاری به تشخیص استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه ارائه خواهد شد.

دروس جبرانی:

۱. دانشجویان ورودی دوره دکتری که مدرک کارشناسی ارشد آنها مرتبط با رشته ایران شناسی

نباشد ملزم به گذراندن دروس دوره کارشناسی ارشد به عنوان "دروس جبرانی" خواهند بود.

۲. مرجع اصلی تشخیص و تصمیم گیری تعداد واحدهای جبرانی که دانشجو می بایست بگذراند

استاد راهنمای دوره آموزشی دانشجو و در موارد خاص شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه

خواهد بود.

۳. تعداد و تعیین و فهرست واحدهایی که دانشجو ملزم به گذراندن آن است باید پیش از آغاز ترم

اول تحصیلی دانشجو صورت گیرد.

تبصره ۱: گذراندن این دروس اجباری است اما نمره آن ها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی شود.

تبصره ۲: سقف سنوات تحصیلی دانشجویانی که دروس جبرانی را می گذرانند، افزایش نخواهد یافت .
تبصره ۳: دروس جبرانی به طور مستقل برای دانشجویان دکتری ارائه نمی گردد.

رساله دکتری:

تعداد واحد رساله دکتری ۱۸ واحد است و دانشجویان می تواند از بدو ورود موضوع پیشنهادی رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و فعالیت پژوهشی خود را آغاز کنند.
تبصره ۱: ثبت عنوان رساله به صورت رسمی پس از برگزاری آزمون جامع خواهد بود.
تبصره ۲: مدت زمان لازم برای گذراندن دروس و تدوین رساله و اخذ درجه ی دکتری تابع شرایط عمومی آیین نامه ی دوره ی دکتری مصوب وزارت علوم تحقیقات و فناوری است .

۷- شرایط ورود:

الف: ضوابط پذیرش :

لازمه ورود داوطلبان به دوره دکتری ایران شناسی به شرح زیر است:

- ۱- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی.
 - ۲- داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد در یکی از رشته های: ایران شناسی، باستان شناسی- زبان و ادبیات فارسی- علوم اجتماعی (با همه گرایش ها)- تاریخ- جغرافیا- حقوق- مطالعات خانواده- علوم اقتصادی (با همه گرایش ها) علوم سیاسی (با همه گرایش ها) کتابداری (با همه گرایش ها) الهیات (با همه گرایش ها)
 - ۳- داشتن شرایط عمومی برای ورود به رشته و نداشتن منع قانونی برای ادامه تحصیل طبق آیین نامه دکتری
 - ۴- موفقیت در آزمون ورودی اعم از کتبی و مصاحبه
- تبصره ۱: به منظور تعیین صلاحیت علمی ورود به رشته، شرکت در مصاحبه شفاهی الزامی است.

ب: شرایط اختصاصی:

آشنایی با موارد سه گانه ی ذیل برای عموم دانشجویان دوره دکتری ایران شناسی در بدو ورود الزامی است:

- ۱- آشنایی با زبان خارجی (در حد تافل)
 - ۲- آشنایی با اصول رایانه (کامپیوتر)
 - ۳- آشنایی با زبان عربی
- تبصره ۱: دانشجویان پیش از گذراندن امتحان جامع باید دارای مدرک تافل در زبان انگلیسی باشند .
تبصره ۲: آشنایی با زبان عربی در حد بهره برداری از متون و منابع عربی (خواندن و ترجمه) خواهد بود و اعزاز توانایی در بهره برداری از این متون در مصاحبه هایی که توسط استاد راهنما و اعضاء کمیته ی علمی گروه برگزاری می شد حاصل خواهد شد.

۷- مواد امتحانی

مواد امتحانی برای ورود به دوره دکتری ایران شناسی به شرح زیر است:

عنوان

- ۱- زبان و ادبیات فارسی

۲- زبان خارجی

۳- تاریخ و تمدن و فرهنگ ایران

۴- تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی ایران

۵- تاریخ اسلام

۶- زبان عربی

تبصره: از کلیه کسانی که در امتحان کتبی قبول شده و حائز دیگر شرایط برای ورود به دوره دکتری باشند مصاحبه به عمل می آید و نمر مصاحبه ۴۰٪ کل نمرات داوطلب را برای ورود به رشته ایران شناسی تشکیل می دهد.

فصل دوم
جدول دروس دوره ی دکتری رشته ی ایران شناسی

جدول دروس عمومی دکتری ایران شناسی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد	تعداد ساعت	پیش نیاز
۱	مآخذ شناسی در حوزه تاریخ، تمدن و فرهنگ ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۲	بررسی و نقد مکاتب ایران شناسی	۲	نظری	۳۴	ندارد
۳	تاریخ نگاری در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد

جدول دروس تخصصی - الزامی دکتری ایران شناسی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد	ساعت	پیش نیاز
۱	فرهنگ شناسی مردم ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۲	بررسی و نقد سیر تحولات سیاسی، اداری و اجتماعی و فرهنگی در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۳	بررسی و نقد تاریخ روابط خارجی در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۴	تاریخ فرق و مذاهب اسلامی در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد

جدول دروس تخصصی - اختیاری دکتری ایران شناسی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد	ساعت	پیش نیاز
۱	مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی سواحل ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۲	تاریخ تحول فکری-سیاسی و اجتماعی شیعه در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۳	تاریخ اندیشه های سیاسی در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۴	جامعه شناسی فرهنگی ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۵	روش تحقیق پیشرفته	۲	نظری	۳۴	ندارد
۶	روش های شناخت و باز سازی اسناد و متون تاریخی در ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۷	جغرافیای سیاسی ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد
۸	جغرافیای تاریخی ایران	۲	نظری	۳۴	ندارد

به تشخیص استاد راهنما دانشجو می بایست دو درس از دروس اختیاری را در طی دروه ی آموزشی بگذراند.

فصل سوم

سرفصل و منابع دروس دوره ی دکتری رشته ی ایران شناسی

مآخذ شناسی در حوزه تاریخ، تمدن و فرهنگ ایران

نوع درس: عمومی

پیشنیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با منابع تاریخی در حوزه فرهنگ و تمدن ایران و توانایی نقد منابع تاریخی در حوزه مطالعات ایران شناسی

سرفصل:

- ۱- شناخت و بررسی منابع تاریخی در حوزه فرهنگ و تمدن ایران
- ۲- آشنایی با مکاتب و سبک های تاریخ نگاری و تاریخ نگری در ایران
- ۳- آشنایی با اصطلاحات رایج فرهنگ و تمدنی در منابع اسلامی
- ۴- آشنایی با تقسیم بندی منابع و متون قدیم و جدید و
- ۵- آگاهی از چگونگی نقد منبع و بررسی انواع نقد
- ۶- بررسی و نقد متن های انتخابی از متون متقدم اسلامی در حوزه ی تاریخ، تمدن و فرهنگ ایران

منابع :

اوستا و اجزاء آن - دینکرد - ارداویرافنامه، بندهش - ماتیکان هزار دادستان - اندرزنامه های فارسی میانه -
گزیده های زادسپرم - کتاب های ملل و نحل - کتابهای تاریخ و جغرافیای دوران اسلامی مانند تاریخ طبری -
تاریخ یعقوبی - تاریخ مروج الذهب مسعودی - تاریخ عالم آرای عباسی - تاریخ بیهقی - تاریخ سیستان - ناسخ
التواریخ - تاریخ بلعمی - تاریخ بیهق - تاریخ قم - تاریخ ابن اثیر - کتابهای تاریخی دکتر زرین کوب و دکتر
شهیدی - ممالک و مسالک ابن خردادبه و نیز اصطخری - تاریخ اجتماعی و اداری دوره قاجار از عبدالله...
مستوفی - تاریخ ایران باستان / پیرنیا - تاریخ بخارا گردیزی - تاریخ بیداری ایرانیان، ناظم الاسلام کرمانی -
تاریخ حافظ ابرو - جامع التواریخ و...

بررسی و نقد مکاتب ایران شناسی

نوع درس: عمومی

پیشنیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با مکاتب ایرانشناسی و نقد گفتمان ایرانشناسی در غرب و آشنایی با بایسته های

مطالعات شرق شناسی

سرفصل درس:

- مطالعه ی تاریخ ایرانشناسی در غرب و مراکز علمی آن • آشنایی با مکاتب ایران شناسی در غرب
- بررسی و نقد مطالعات ایران شناسی و مطالعه ی گفتمان ایران شناسی در غرب • بررسی ارتباط مطالعات شرق شناسی و ایران شناسی • معرفی و بررسی شرح حال ایران شناسان شهیر (تحصیلات، استادان و شاگردان و آثار)

• منابع و مطالعات:

منابع الاعام، قاموس تراجم لاشهر الرجال و النساء من العرب والمستعربین و المستشرقین (خیرالدین الزرکلی)
الفکر الاستشراقی تاریخچه و تقویمه (محمد دسوقی)

ایران از دیدگاه محمد اقبال لاهوری (عبدالرفیع حقیقت (رفیع))

ایران از نظر خاورشناسان (ترجمه با حواشی رضا زاده شفق)

ایران از نگاه گوینو (ناصر ناطق)

ایران شناسی و ایران شناسان در قلمرو یوگسلاوی پیشین (یاشار جرب آگیچ)

ایران شناسان فرانسه (تهیه و گردآوری و تنظیم محمود نامی)

ایران شناسی (جواد صدفی ایرانی)

ایران شناسی چیست؟ و چند مقاله دیگر (داریوش آشوری)

ایران شناسی در اروپا و ژاپن (ویراسته رودی متی، نیکو کدی)

ایران شناسی در شوروی "دولت در عهد ایلخانان" (ای.پ. پتروشفسکی، ای.م. ارانسکی)

ایرانی که من می شناختم (ب. نیکیتین)

چشن نامه محمد پروین گنابادی، سی و دو گفتار در ایران شناسی به پاس پنجاه سال خدمات فرهنگی (زیر

نظر محسن ابوالقاسمی و محمد گنابادی)

جهان ایران شناسی

دائرة المعارف مستشرقان (عبدالرحمن بدوی)

در زمینه ایران شناسی (به کوشش چنگیز پهلوان)

راهنمای تحقیقات ایرانی (گردآوری ایرج افشار)

زمینه های ایران شناسی (نویسندگان و مترجمان محمدتقی)
 سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق شناسی (محمد دسوقی)
 سیر فرهنگ ایران در بریتانیا، یا تاریخ دویست ساله مطالعات ایران (ابوالقاسم طاهری)
 شرق شناسی (ادوارد سعید)
 فرهنگ جامع خاورشناسان مشهور و مسافران به مشرق زمین (نصرالله نیک بین)
 فرهنگ خاورشناسان (تألیف گروه مؤلفان)
 فرهنگ خاورشناسان (زندگینامه و کتاب شناسی ایران شناسان و اسلام شناسان)
 فرهنگ خاورشناسان: شرح حال و خدمات دانشمندان ایران شناس و مستشرقین (ابوالقاسم سحاب)
 فرهنگ کامل خاورشناسان (عبدالرحمان بدوی)
 کتاب شناسی خاورشناسان (ایران شناسان و اسلام شناسان) روسیه و جمهوری های اتحاد شوروی سابق (با مقدمه عنایت الله رضا)
 نادرشاه از نظر خاورشناسان (گردآوری رضا زاده شفق)
 نقد آثار خاورشناسان: شامل زندگی نامه علمی و نقد آثار بیست تن از خاورشناسان نامدار (مصطفی حسینی طباطبایی)
 نگاهی به ایران شناسی و ایران شناسان کشورهای مشترک المنافع و قفقاز (تألیف و اقتباس الهامه مفتاح، وهاب)
 هفت مقاله از ایران شناسان شوروی (ترجمه و گردآوری ابوالفضل آزموده)
 یادنامه آنکتیل دوپرون
 یادنامه ایرانی مینورسکی: شامل مقالات تحقیقی مربوط به مطالعات ایرانی (تدوین مجتبی مینوی، ایرج افشار)
 یافته های ایران شناسی در رومانی (مجموعه مقالات) ویورل باجاکو
 ایران و ایرانی به تحقیق در صد سفرنامه خارجی (مربوط به دوره قاجار) / غلامرضا انصاف پور
 ایرانی از نگاه ایرانی / مهرداد جوانبخت
 سفرنامه سانسون / سانسون
 سفرنامه مادام کارلاسرنا
 معرکه جهان بینی ها در خرد ورزی ... / فرهنگ رجایی

تاریخ نگاری در ایران

نوع درس: عمومی

پیشنیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با چگونگی تاریخ نگاری اسلامی و بازشناسی شاخصه های تاریخ نگاری در ایران

سرفصل درس:

- آشنایی با اصطلاحات در حوزه تاریخ نگاری اسلامی • آشنایی با تاریخ نگاری در ایران و اسلام • آشنایی با مکاتب تاریخ نگاری • شیوه های تاریخ نگاری • تفاوت تاریخ نگاری و تاریخ نگری، شاخص ها و ممیزه های تاریخ نگاری در ایران پیش از اسلام • شاخص ها و ممیزه های تاریخ نگاری در ایران اسلامی • آشنایی با عوامل مؤثر در تاریخ نگاری در ایران •

منابع

فهرست های کلی کتب عربی و فارسی مانند آنچه که استوری در ادبیات فارسی، و منزوی در فهرست نسخه های خطی فارسی، مشار در فهرست کتابهای چاپی عمومی، و بروکلن در نگارش های عربی و سزگین در تاریخ نگارش های عربی آورده اند و همچنین تاریخ نگاری روزنتال با ارجاع به فهرس کتابخانه های ایران، مقدمات کتب تاریخ مانند آنچه رهبرن و بارتولد و دیگران آورده اند که متنوع اند و باید برای زده بندی کتاب های تاریخی به این گونه کتاب ها مراجعه کرد- کتب درباره نگارش تاریخ به زبان های فارسی و عربی و اروپایی فراوان است که به موقع به دانشجویان گفته خواهد شد.

فرهنگ شناسی مردم ایران

تعداد ساعات: ۳۴
نوع درس: تخصصی - الزامی

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف: واکاوی تاریخ فرهنگ ایرانی از منظر تاریخ و مردم شناسی، آشنایی دانشجویان با اصطلاحات فرهنگ و تمدنی در حوزه ی مطالعات فرهنگی

سرفصل درس:

- تعاریف واژگان عملیاتی: فرهنگ، تمدن، سنت، عرف، مدرن و مدرنیته، تحول فرهنگ، خرده فرهنگ، فرهنگ پذیری، فرهنگ زدایی، فرهنگ زدگی
- تفاوت ها و مشابهت های فرهنگ و تمدن
- شاخصه ها و مؤلفه های فرهنگ، شاخص های تمدن و مؤلفه های آن
- شاخصه های فرهنگ روستایی، عشایری، شهری، کلان شهرها
- فرهنگ معیار و فرهنگ عامه یا فرهنگ مردم
- عوامل موثر بر فرهنگ عامه یا فرهنگ مردم ایران
- چگونگی فرهنگ در جامعه صنعتی، یا شبه صنعتی ایران
- گستره ی جغرافیایی فرهنگ ایرانی
- رابطه ی فرهنگ و اخلاق و معنویت
- فولکور حقوقی
- بررسی تطور آداب و رسوم و آیین ها ی ایرانی
- بررسی علل و عوامل رشد و پویایی فرهنگی در ایران
- بررسی علل و عوامل بازدارنده ی فرهنگ در ایران

منابع و مطالعات:

- آیین برگزاری جشن های ایران باستان
- آیین زنا شویی در آینه ورزان (زیر نظر صادق کیا)
- آیین سدره پوشی زردتشتیان (اردشیر اذرگشسب)
- آیین و رسم های ایرانیان باستان بر بنیاد شاهنامه فردوسی (علیقلی اعتماد مقدم)
- آیین ها در شاهنامه فردوسی (محمد آبادی ویل)
- آیین ها و جشن های کهن در ایران امروز (محمود روح الامینی)
- آداب و رسوم کردان (به سعی محمود افندی بایزیدی)
- آداب و رسوم مردم سمنان (محمد احمد پناهی)
- آداب و رسوم نوروز (رضا شعبانی)

آداب و سنن فین کاشان (مرتضی اخوان)
 آرامگاه در گستره فرهنگ ایرانی (مهدی غروی)
 آشنایی با سرزمین و آداب قومی عشایر دلیر و سخت کوش مناطق کرمانشاه و کردستان (پوران دخت دیوانیان)
 اورازان، وضع محل، آداب و رسوم و فولکلور ایل ها و طایفه های عشایری کرد ایران (علی میرنیا)
 ایلخچی (غلامحسین ساعدی)
 بازیهای باستانی کودکان اصفهان (نورزو جمشاد)
 تات نشین های بلوک زهرا (جلال آل احمد)
 تاریخ ایل بختیاری،... آداب و رسوم فرهنگ ایل بختیاری (اسکندر خان عکاشه «ضیغم»)
 تاریخ پوشاک ایرانیان «از ابتدای اسلام تا حمله مغول» (محمدرضا چیت ساز)
 تاریخ نوروز و گاهشماری ایران (عبدالعظیم رضایی)
 جامعه شناسی عوام (نصرالله پور افکاری)
 جامعه شناسی و مردم شناسی ایلات و عشایر (دکتر طیبی)
 جستاری چند در فرهنگ ایران (مهرداد بهار)
 جشن ها و اعیاد ملی و مذهبی در ایران قبل از اسلام (حبیب الله بزرگزاد)
 خلق و خوی مردم بلوچ (عبدالله ناصری)
 خلیات ما ایرانیان (محمد علی جمال زاده)
 خیابو یا مشکین شهر
 رمضان در فرهنگ مردم / احمد و کیلیان
 زار و باد و بلوچ / علی ریاحی
 زمستان: جشن ها و آداب و معتقدات / ابوالقاسم انجوی
 ساخت خانواده در ایران / دکتر بهنام
 سوگواری در بختیاری / ایوب کیانی هفت لنگ
 سیمای زن در فرهنگ ایران / جلال ستاری
 شناخت ایلات و عشایر ایران / دکتر ورجاوند
 طالب آباد / جواد صفی نژاد
 طبقه بندی قصه های ایرانی / اولریش مارزلف
 عشایر مرکزی / جواد صفی نژاد
 عقاید و رسوم مردم خراسان / ابراهیم شکورزاده
 فرهنگ مردم (فولکلور ایران) / علی میرنیا
 فرهنگ مردم ابهر / محمد آقا محمدی
 فرهنگ مردم راور / علی کرباسی راوری
 فرهنگ مردم سروستان / صادق همایونی
 فرهنگ مردم شاهرود / علی اصغر شریعت زاده
 فرهنگ مردم کوهپایه ساوه / عبدالله سالاری

فشنک و ضمیمه جغرافیای طالقان / هوشنگ پورکریم
قراردادهای تأثیری در نمایش های سنتی ایران (با تأکید بر تعزیه رو حوضی) / دانشگاه تربیت
مدرس (معلم)

مهمانیها و پذیرایی هایی شاهنامه / محمد حسین استخر
کتاب شناسی آداب و رسوم اصفهان / ناهید حبیبی آزاد
کتابشناسی فرهنگ عامه و مردم شناسی ایران / محمود زمانی
کلثوم ننه / آقا جمال خوانساری

گاهشماری و جشن های ملی ایرانیان / ذبیح الله صفا
گوشه هایی از آداب و رسوم مردم شیراز / صادق همایونی
مبانی انسان شناسی / دکتر محمود روح الامینی
معتقدات و آداب ایرانی / هانری ماسه

نقالان دوره قاجار (مرشد برزو)

نقالان دوره قاجار (مرشد مرحب)

نقالان دوره کنونی (استاد غلامعلی حقیقت)

نقالان دوره کنونی (مرشد سید داوود) جعفر پور شاهنامه خوان

نقالان و شاهنامه خوانی

نمایش در ایران (۱-۲-۳)

نمایش در ایران (۴): نقالی

نمایش در ایران (۵) واژه نامه نقالی

نمایش کهن در ایران و نقالی / محمد جعفر محبوب

ویژگی های فرهنگ ایرانی و تأثیر آن در وحدت و استقلال ملی ایرانیان / ناصرالدین شاه حسینی هویت

ایرانی و زبان فارسی / شاهرخ مسکوب

یوش / سیروس طاهباز

بررسی و نقد سیر تحولات سیاسی، اداری و اجتماعی و فرهنگی در ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی-الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

سرفصل درس:

• بررسی اجمالی موقعیت جغرافیایی فلات ایران • بومیان فلات ایران و بین النهرین • آشنایی اجمالی با تمدن ایلامی ها و مادها • تحولات سیاسی و اجتماعی و اداری دوره هخامنشیان • وضعیت سیاسی - فرهنگی ایران در دوره ی سلوکی ها • بررسی تحولات سیاسی، اداری و اجتماعی دوره اشکانیان • بررسی • تحولات سیاسی، اداری و اقتصادی دوره ساسانیان • چگونگی تحول نظامهای سیاسی، اقتصادی، اداری و اجتماعی ایران از نظام ساسانی به نظام اسلامی • ایران در عصر دوره خلفای راشدین، بنی امیه و بنی عباس • روابط حکام محلی با خلفا • نهضت و جنبش های ایرانی در قرن های اول تا سوم هجری • ساختار اقتصادی و نظام های اقتصادی در ایران دوره ی اسلامی • نقش ایرانیان در تحولات نظام اداری اسلامی • دیوانسالاری ایرانی و تاثیر آن بر دیوانسالاری اسلامی • نهادهای سیاسی، اداری و فرهنگی در ایران از ابتدا تا پایان دوره ی قاجار

منابع و مطالعات:

تمامی منابع اصلی تاریخ ایران بعد از اسلام از جمله طبری، ابن اثیر، مسعودی، یعقوبی، روضه الصفا، حبیب السیر

- مقدمه تحلیل تاریخ تحولات سیاسی ایران (دین، دولت، تجدد) تکوین هویت ملی نوین ایران از عصر صفویه تا دوران معاصر / موسی نجفی مقدمه ای بر ساختار اجتماعی و فرهنگی ایران باستان / عطاءالدین آذری دکیچی
- عصر زرین فرهنگ ایران / ریچارد فرای
- فرهنگ ایرانی پیش از اسلام و آثار آن در تمدن اسلامی و ادبیات عربی / محمد محمدی
- گرایش های علمی و فرهنگی ایرانیان از هخامنشیان تا پایان صفویه / استفان پانوسی
- دین و دولت در عهد مغول / شیرین بیانی
- دین قدیم ایرانی، تاریخ دینی، فرهنگی ایران از دورترین ایام تا زوال ساسانیان / اشپیگل و دیگران
- جستاری چند در فرهنگ ایران / مهرداد بهار
- تحولات فرهنگی ایران / عباس عبدی، محسن گودرزی
- تاریخ سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ایران از آغاز تا پایان عهد صفوی / ذبیح الله صفا
- تاریخ مغول در ایران: سیاست، حکومت و فرهنگ دوره ایلخانان / برتولد اشپولر
- تاریخ و فرهنگ ایران در دوران انتقال از عصر ساسانی به عصر اسلامی / محمد محمدی
- تجدد و دین زدایی در فرهنگ و هنر منورالفکرت ایران از آغاز تا پایان عصر قاجار / محمد مددپور
- تحقیق در دوره ایلخانان ایران (دین و مذهب - صوف و تاریخ نویسی) / منوچهر مرتضی

- ایران باستان / حسن پیرنیا
- تاریخ هخامنشی / ترجمه دکتر محمد مقدم
- ایران از آغاز تا اسلام / گیرشمن ترجمه دکتر محمد معین
- ایران در زمان ساسانیان / کریستن سن ترجمه رشید یاسمی

بررسی و نقد تاریخ روابط خارجی در ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی-الزامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و تشریح چگونگی شکل گیری مناسبات خارجی در ایران و آشنایی با عوامل موثر بر مناسبات سیاسی ایران با دولت های خارجی

سرفصل درس

- ارائه کلیات و تعاریف واژگان عملیاتی در حوزه ی مناسبات خارجی • واکاوی تاریخی عناصر اصلی ایجاد روابط خارجی در ایران • مناسبات اقتصادی و تجاری-مناسبات نظامی- مناسبات سیاسی و فرهنگی در ایران اسلامی تا پایان عصرپهلوی • بررسی روابط ایران با ممالک همجوار • روابط خارجی در ایران و آغاز استعمار
- پیدایش نفت در ایران و تاثیر آن در مناسبات خارجی • شاخصه های روابط خارجی در ایران عصر قاجار • مشروطه و مناسبات خارجی در ایران • شاخصه های روابط خارجی در ایران عصر پهلوی

منابع و مطالعات

سفرنامه ها- مناسبات سیاسی ایران با خارج در عصر صفوی / نصرالله فلسفی- روابط ایران با خارج، از صفوی تا عصر حاضر/ عبدالرضا هوشنگ مهدوی- تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس در قرن ۱۹ میلادی/ محمود محمود- تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران از تیموریان تا پایان صفویان/ ابوالقاسم طاهری- روس و انگلیس در ایران/ ترجمه دکتر منوچهر امیر- ایران و جهان/ دکتر نوائی

تاریخ فرق و مذاهب اسلامی در ایران

تعداد ساعات: ۳۴
نوع درس: تخصصی-الزامی

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف: واکاوی نظری مبانی پیدایش، رشد و گسترش مذاهب اسلامی در ایران
سرفصل درس:

- مفاهیم و واژگان اصلی درس (فرقه- مذهب- نحله- تفرق- وحدت.....)
- قرآن و موضوع تفرق و تشعب در اسلام • تفرق و تشعب در سیره نظری پیامبر اکرم(ص)
- بررسی تاریخ فرقه ها و مذاهب اسلامی در ایران • فعالیت های اجتماعی فرق و مذاهب اسلامی در ایران و بررسی تاثیرات اجتماعی آنها • نقش فرق و مذاهب اسلامی در روی کار آمدن دولت های مستقل و نیه مستقل در ایران

منابع و مطالعات:

- ملل و النحل
- الفرق بین الفرق
- تاریخ علوم عقلی در اسلام دکتر صفا
- تاریخ ادبیات ایران ۶ جلد دکتر صفا
- خاندان نوبختی - عباس اقبال

مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی سواحل ایران

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعات: ۳۴

نوع واحد: نظری

نوع درس: تخصصی - اختیاری

هدف: واکاوی مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی سواحل ایران، بررسی و نقد تحولات مناطق دریایی و مرزهای آبی و سواحل دریایی در ایران
سرفصل درس

• آشنایی مختصر با تاریخچه مناطق ساحلی دریای مازندران، خلیج فارس، دریای عمان • جغرافیای طبیعی و محیط زیست مناطق ساحلی ایران (آبزیان مناطق سه گانه و مسائل زیست محیطی) • جغرافیای انسانی سواحل ایرانی - اقوام، بافت و ساختار اجتماعی ساکنان سواحل مناطق سه گانه دریای مازندران، خلیج فارس، دریای عمان • همسایگان و کشورهای ساحلی مناطق سه گانه و بررسی روابط میان آنها • حقوق دریاها و آبهای ساحلی: منطقه اقتصادی انحصاری و منطقه آزاد • بررسی پیمان نامه های حقوقی و کنوانسیون های موجود • قوانین دریایی ایران و روابط دولتهای منطقه در خصوص آبهای مناطق • جزایر و بنادر ایرانی، • جغرافیای اقتصادی مناطق ساحلی ایران: وضعیت سیاسی اقتصادی مناطق ساحلی ایران بررسی مناطق نفت خیز و فلات قاره و معادن مناطق سه گانه • جغرافیای فرهنگی مناطق ساحلی ایران، آداب و رسوم و آئین های رایج

منابع و مطالعات:

- کتابهای سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح در خصوص مناطق سه گانه و سواحل آن جزایر خلیج فارس (جلدهای سه گانه) و...
- (خلیج فارس و ممالک همجوار، تاریخ مهاجرت اقوام در خلیج فارس) نوشته دکتر باقر وثوقی
 - (خلیج فارس، تصحیحات اقتداری بر کتاب ها) نوشته احمد اقتداری
 - وصف خلیج فارس در نقشه های تاریخی، ناشر بنیاد ایران شناسی
 - گزیده مقالات و اخبار روزنامه های مهم درباره خلیج فارس - بررسی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی اسناد بندر عباسی
 - مجموعه مقالات همایش بین المللی خلیج فارس (بنیاد ۱۳۸۸) و مقالات همایش های وزارت امور خارجه
 - سایر منابع جغرافیای تاریخی ایران از جمله:
 - فارسانمه ابن بلخی، به اهتمام و تصحیح گای لیسترنج و رینولدالن نیکلسون، دنیای کتاب، تهران ۱۳۶۳ و با توضیح و تحشیه منصور رستگار فسایی ۱۳۷۴
 - صوره الارض ابن حوقل، ترجمه جعفر شعار، تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۵
 - مسالک و ممالک ابن خردادبه، ترجمه حسین قره چانلو، تهران: ۱۳۷۰

- معیار الاختیار فی ذکر المعاهد و الدیار، ابن خطیب تحقیق و دراسه محمد کمال شبانه، مکتبه الثقافه الدینیہ، ۱۳۸۱
- الاعلیق النفسیه ابن رسته، ترجمه حسین قره چانلو، تهران: امیر کبیر ۱۳۶۵
- تقویم البلدان، ابوالفدا، ترجمه عبدالمحمدآیتی، تهران: بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۹
- اصطخری، ممالک و مسالک، به کوشش ایرج افشار، تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار ۱۳۷۱
- تطبیق لغات جغرافیایی قدیم و جدید ایران، اعتماد السلطنه، تهران: امیر کبیر ۱۳۶۳
- مرآه البلدان، اعتماد السلطنه تصحیح و تحشیه عبدالحسین نوایی و میرهاشم محدث، تهران: دانشگاه تهران ۱۳۶۴
- جهان نامه، بکران، به کوشش محمد امین ریاحی تهران: ابن سینا، ۱۳۴۲
- المسالک و الممالک البکری، بغداد: مکتبه المثنی
- بکری، تاریخ سند (تاریخ معصومی)، اساطیر، تهران
- فتوح البلدان، بلاذری، ترجمه و مقدمه از احمد توکل، نقره، تهران ۱۳۶۷
- اشکال العالم، جیهانی، با نقد و تعلیقات فیروز منصوری، تهران: آستان قدس رضوی ۱۳۶۸
- سفرنامه ناصر خسرو، ناصر خسرو به کوشش ذبیح الله صفا، امیر کبیر، تهران ۱۳۶۲
- حدود العالم من المشرق الی المغرب، با مقدمه مینورسکی و بار تولد و تحشیه و تعلیق مریم میر احمدی و غلامرضا وهرام، تهران: دانشگاه الزهراء، ۱۳۸۳
- هفت کشور یا صورالاقالیم، تصحیح منوچهر ستوده تهران: بنیاد فرهنگ ایران ۱۳۵۳
- نزهه القلوب، به سعی و اهتمام گای لسترنج، تهران: دنیای کتاب ۱۳۶۲
- التنبیه و الاشراف مسعودی تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۳
- همچنین فهرستی از کتابهای انگلیسی و دیگر زبان ها که در کلاس ارائه خواهد شد
- جایگاه مناطق اطراف دریای خزر، بارتولد، واسیلی ولادیمیر وویچ، ترجمه لیلا به نشر، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۵
- گزیده اسناد دریایی خزر و مناطق شمالی ایران در جنگ جهانی اول، نصیری مقدم، نادر، دفتر مطالعات سیاسی بین المللی: تهران، ۱۳۷۴
- کرانه های جنوبی دریای خزر، ملگونف، گریگوری والریانوویچ، ترجمه و بررسی امیر هوشنگ امینی تهران، کتاب سرا، ۱۳۷۶
- دریای خزر و رویدادهای تاریخی آن، وهرام، غلامرضا، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۶
- جغرافیای نظامی ایران: گرگان و دریای خزر، رزم آراء، علی، تهران، ۱۳۲۰
- سرزمین گیلان، خودزکو، الکساندر، ترجمه سیروس سهامی، تهران، پیام، ۱۳۱۴
- اکوسیستم های آبی ایران (دریای مازندران) کردوانی، پرویز، نشر قومس، تهران، ۱۳۷۴
- اکوسیستم های آبی ایران (خلیج فارس و دریای عمان)، کردوانی، پرویز، نشر قومس، تهران ۱۳۷۴
- سرزمین های شمالی اپیرامون خلیج فارس و دریای عمان، سدیدالسلطنه کبابی، به کوشش احمد اقتداری، تهران، جهان معاصر، ۱۳۷۱

تاریخ تحول فکری-سیاسی و اجتماعی شیعه در ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی-اختیاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و بازخوانی تاریخ تشیع در ایران و آشنایی با چگونگی تاریخ تحول فکری-سیاسی و اجتماعی شیعه در ایران

سرفصل درس:

- فرقه های بزرگ شیعی: اثنی عشری، زیدی، اسماعیلی در ایران • تاریخ تحولات فکری-سیاسی و اجتماعی شیعه در ایران از ابتدا تا دوره ی غیبت کبری، • تاثیر تاریخ ولایت عهدی امام رضا و حضور ایشان در ایران بر وضعیت شیعیان ایران • تاریخ شیعه در ایران عصر بویه، سلجوقی، خوارزمشاهی، مغولان و تیموریان • تشیع در دوره صفویه و دوره های بعد از آن • مراکز مهم شیعی در جهان اسلام، از ابتدا، تا دوره صفویه

منابع

کلیه ی منابع روایی و آثار فقهی (شامل کافی، کلینی، شیخ صدوق، طوسی و....) • منابع فرق و مذاهب اسلامی- تاریخ های عمومی و منابع تاریخ محلی (تاریخ قم بخارا و....) • مقاتل الطالبین ابوالفرج اصفهانی- لهوف سیدبن طاووس- اعیان الشیعه الامین- الغارات ثقفی کوفی - تشیع در مسیر تاریخ، سید حسین محمد جعفری- تحف العقول: حسن بن علی بن حسین- الشیعه فی القرآن، صادق‌امین الشیازی- زندگی علی بن الحسین سید جعفر شهیدی- النزاع و التخاصم فی مابین بنی امیه و بنی هاشم مقریزی- جلوه تاریخ در نهج البلاغه (بخش تاریخ به شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید) ترجمه محمود مهدوی دامغانی - فرق الشیعه حسن بن موسی نوبختی- علی و بنوه، طه حسین، مقتل ابومخنف و خوارزمی- کتب رجالی نظیر رجال نجاشی، کشی، طولی- مذهب تشیع و آرمانهای ملی ایران/ عسکر حقوقی

تاریخ اندیشه های سیاسی در ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی-اختیاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: بررسی و تبیین تاریخ پیدایش اندیشه های سیاسی در ایران و آشنایی با چگونگی تاریخ تحول فکری- سیاسی و اجتماعی در ایران آشنایی با اندیشمندان ایرانی متقدم و متاخر در حوزه اندیشه های سیاسی

سرفصل درس:

- آشنایی با فرایند شکل گیری و تحول اندیشه سیاسی در ایران
- شناخت، نقد و تحلیل مفاهیم و اصطلاحات رایج سیاسی در حوزه تاریخ اندیشه سیاسی در ایران و اسلام
- مقایسه ی اندیشه سیاسی در ایران قبل و بعد از اسلام
- مطالعه ی انتقادی سیر مبانی نظری حاکمیت سیاسی در ایران
- بررسی و نقد انواع اندرزنامه نویسی در ایران و اسلام
- بررسی و مطالعه ی انتقادی آراء گزیده ای از نخبگان ایرانی در حوزه اندیشه سیاسی از ابتدا تا دوره معاصر

منابع:

مسعودی، مروج الذهب ؛

ابن مسکویه، تجارب الامم و تعاقب الهمم،

غزالی، نصیحة الملوك و المنقذ من الضلال

ابن مقفع، ادب الصغير

فارابی، احصاء العلوم ، و اندیشه اهل مدینه فاضله، سیاست مدینه،

ابن قتیبه دینوری، امامة و سياسة

القلقشنندی، مآثر الانافئة و صبح الاعشى،

طوسی، اخلاق محتشمی، و اخلاق ناصری،

کافیجی، المختصر فی تاریخ

کشفی، میزان الملوك و الطوائف و صراط مستقیم فی سلوك الخلائف

جامعه شناسی فرهنگی ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی-اختیاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با مفاهیم نظری و عملیاتی جامعه شناسی فرهنگی ایران و کار بست این مفاهیم در مطالعات نظری و میدانی

سرفصل درس:

- بررسی و شناخت منابع تاریخ اجتماعی فرهنگی ایران
- شناخت، نقد و تحلیل مفاهیم و اصطلاحات رایج سیاسی در حوزه جامعه شناسی فرهنگی
- بررسی رابطه ی جامعه شناسی و تاریخ فرهنگی ایران
- واکاوی تاریخ فرهنگی ایران از منظر جامعه شناسی تاریخی
- مطالعه ی انتقادی سیر مبانی نظری تحول و تحرک فرهنگی در ایران
- بررسی و نقد آثار فرهنگی در ایران قبل و بعد از اسلام
- مطالعه ی انتقادی نهادهای فرهنگی در ایران
- نهادها و کانون های تولید فرهنگ در ایران
- بررسی جامعه شناسانه ی تحولات فرهنگی در ایران با تاکید بر اسلام گرایی در ایران
- زمینه های نفوذ فرهنگی اسلام در ایران

منابع و مطالعات

آرون، ریمون، مراحل اساسی در اندیشه جامعه شناسی، ترجمه باقر پرهام، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، تهران

آنتونی، کارلو، از تاریخ تا جامعه شنسی، لندن ۱۹۶۲.

پارسونز، تالکوت، ساخت کنش اجتماعی، گلنکو، ۱۹۴۹.

گی روشه: تغییرات اجتماعی، ترجمه منوچهر وثوقی

بشیریه، حمید، فرهنگ از دیدگاه انسان شناسی و قوم شناسی، تهران، نشر نگاه معاصر

اسلامیندوشن، محمد علی، فرهنگ و شبه فرهنگ، تهران ه نشر توسل

سامی، علی، نقش ایران در فرهنگ اسلامی، شیراز، نوید

آشوری، داریوش، تعریف مفهوم فرهنگ، تهران آگاه

آشوری، داریوش، مسائل و چشم انداز های فرهنگ، (مجموعه مقالات) ترجمه بهروز منتظمی، تهران سازمان

چاپ و انتشارات،

پهلوان، چنگیز، فرهنگ شناسی، تهران پیام امروز

پهلوان، چنگیز و سایرین، توسعه ی فرهنگی (مجموعه مقالات) تهران سازمان چاپ و انتشارات،

صاحب الزمانی، ناصرالدین، سهم اسلام در تمدن جهانی، بی جا، انتشارات بعثت.

کوزر، لوئیس، نظریه های بنیادی جامعه شناسی، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران، نشر نی. شعبانی، رضا تاریخ اجتماعی ایران، تهران،

روش تحقیق پیشرفته

تعداد ساعات: ۳۴
نوع درس: تخصصی-اختیاری

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با روش های تحقیق در تاریخ و کاربرست روش های نوین مطالعاتی

سرفصل درس:

- تعریف مفاهیم در حوزه روش شناسی و روش تحقیق
- آشنایی با روش شناسی و روش تحقیق و فنون آن
- آشنایی با مکاتب روش شناسی
- روش علمی و مراحل آن
- آشنایی با مساله و روش های طراحی مساله
- آشنایی با نظریه (ابداع نظریه)
- فرضیه و فرضیه سازی
- آزمون، ارزیابی و اعتبار سنجی
- آشنایی با آزمون در علوم قیاسی و علوم استقرایی
- مساله و نظریه در علوم قیاسی
- بررسی رابطه ی نظریه و مشاهده

منابع و مطالعات:

- ساروخانی، باقر، روش های تحقیق در علوم اجتماعی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی، ۱۳۷۳.
- چالمرز، آلن اف، چپستی علمع ترجمه سعید زیبا کلام، تران، انتشارات سمت، ۱۳۷۸.
- سرای، حسن، مقدمه ای بر روش نمونه گیری در تحقیق، تهران، سمت، ۱۳۷۲.
- نبوی، لطف الله، روش شناسی در علوم قیاسی، مجله مدرسع دوره اول
- نبوی، لطف الله، مبانی منطق و روش شناسی، تهران، تربیت مدرس.
- علی آبادی، یوسف، ملاحظات رهیافتی در معرفی روش شناسی علم، دانشگاه انقلاب، ش ۱۵۰

روش های شناخت و باز سازی اسناد و متون تاریخی در ایران

تعداد ساعات: ۳۴

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی-اختیاری

۵

نوع واحد: نظری

هدف: دانش افزایی متخصصان ایرانشناسی در زمینه ی بهره برداری از اسناد تاریخی و آشنایی با شیوه های بازسازی اسناد و متون تاریخی و شیوه های فهرست نویسی
سرفصل درس:

- ارائه تعاریف و شناخت اسناد، منشآت، مکاتیب و متون تاریخی
- تشریح گونه های نسخ خطی و سنخ شناسی منشآت و متون تاریخی
- آشنایی با انواع منشآت و مکاتیب
- بررسی و نقد محتوایی نسخ خطی
- آشنایی عملی با انواع ارشیوها و بایگانی ها و شیوه های بهره برداری و استفاده از آنها
- آشنایی عملی با شیوه های باز سازی نسخ خطی و روش های نگاهداری و بایگانی آن
- روش های تصحیح متون و نسخ خطی
- آسیب شناسی اسناد تاریخی، متون تاریخی، نسخ خطی، مکتوبات کاغذی، دست نوشته ها و
- آشنایی با روش های نقد متون و اسناد تاریخی

منابع و مطالعات:

تمامی فهارس و منابع متنی نسخ خطی در ایران
بورکی، سرژ، تحقیق در متون قلمی، کابل، مجله ی ادب،
زرین کوب، عبدالحسین، نقد ادبی، تهران
مایل هروی، نجیب، تاریخ نسخه پردازی و تصحیح انتقادی نسخ خطی، تهران، مرکز
اسناد مجلس
مایل هروی، نجیب، کتاب آرایه در تمدن اسلامی، مشهد

جغرافیای سیاسی ایران

تعداد ساعات: ۳۴

نوع درس: تخصصی - اختیاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با جغرافیای سیاسی از دو دیدگاه توصیفی و علی و معلولی. مشتمل بر مطالعه و کالبد شکافی نواحی متشکل و سازمان یافته سیاسی نظیر کشورها و دولت های مستقل و تحلیل رفتار آنها و بررسی کنش متقابل متغیرهای سیاسی با متغیر های فضایی - جغرافیایی.

سرفصل درس:

• تعاریف واژگان عملیاتی: دولت، ملت، نام ایران، آرمان سیاسی، مکان سیاسی، نیروهای هم گرا و واگرا، ساختار فضایی، ساختار جمعیتی.

• عوامل و مؤلفه های مؤثر بر پیدایش و بقای دولت ایران.

• ساختار فرهنگی ایران.

• ساختار طبیعی فضا و تعاملات اجتماعی در ایران

• تحلیل ژئواستراتژی ایران در ادوار گذشته

• ابعاد جمعیت شناسی ملت ایران

• ساختار اجتماعی - فضایی ملت ایران

• تحلیل ژئوپولتیک ساختار فضایی ملت

• فرهنگ سیاسی ملت

• نظریه های پیدایش دولت در ایران (نظریه استبداد شرقی، نظریه وجه تولید آسیایی، نظریه دولت های

آبی یا هیدرولیک، نظریه حکومت ملکوتی - مردمی)

• سیر تکوین و تحول حکومت در ایران

• ادوار نظم سیاسی در ایران

• تحلیل حکومت یا نظام سیاسی از منظر فضایی

• گونه شناسی حکومت و نظام سیاسی

• ساختار نظام سیاسی در ایران

• ویژگیهای نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران

• ساختار سیاسی فضا در ایران

• کانون سیاسی

• مرزهای سیاسی ایران

• سازمان سیاسی فضا در ایران

• الگوی فضایی قدرت سیاسی و اجرایی در ایران

• الگوی توزیع فضایی قدرت در نظام جمهوری اسلامی ایران

• الگوهای مشارکت مردم در نظام سیاسی - اداری کشور

منابع و مطالعات

آبراهامیان، پرواند؛ مقالاتی در جامعه شناسی ایران؛ ترجمه سهیلا ترابی فارسانی؛ تهران: شیرازه، ۱۳۷۶.
اسکرین، کلارمونت (سر)؛ جنگ جهانی در ایران؛ ترجمه غلامحسین صالحیار؛ چ ۱، [بی جا]،
نشر سلسله، ۱۳۶۳.

اطلس تاریخی ایران؛ دانشگاه تهران، ۱۳۷۵.

افشردی، محمد حسین؛ بررسی میزان مطابقت و تفاوت‌های قانونی مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران با
کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها؛ دانشگاه تربیت مدرس، گروه جغرافیا، منتشر نشده، ۱۳۷۷.

_____؛ ژئوپولیتیک عراق؛ دانشگاه تربیت مدرس، گروه جغرافیا، منتشر نشده، ۱۳۷۷.

الهی، همایون؛ اهمیت استراتژیکی ایران در جنگ جهانی دوم؛ چ ۲، تهران: مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۵.

اهلرز، اکارت؛ مبانی کشور شناسی جغرافیایی؛ ترجمه محمد تقی رهنمایی؛ تهران: سحاب، ۱۳۶۵.

بختیاری، سعید؛ اطلس کامل گیتا شناسی؛ دوره دوم، چ ۱۱، تهران: سازمان گیتا شناسی، ۱۳۷۷.

_____؛ اطلس کامل گیتا شناسی؛ دوره دوم، چ ۱۳، تهران: مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی

گیتا شناسی، ۱۳۷۸.

بیات، عزیز الله؛ کلیات تاریخ و تمدن ایران پیش از اسلام؛ تهران: دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۶۵.

_____؛ کلیات جغرافیای طبیعی و تاریخی ایران؛ تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۳.

پور کمال، محمد؛ تقسیمات سیاسی - اداری ایران؛ تهران: سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۵۶.

پیر دیگار، ژان، و دیگران؛ ایران در قرن بیستم؛ ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ چ ۲، تهران: البرز، ۱۳۷۸.

تراب زاده، منیژه، و دیگران؛ ماهیت تحولات در آسیای مرکزی و قفقاز؛ تهران: دفتر مطالعات سیاسی و

بین المللی، ۱۳۷۳.

جعفری، عباس؛ شناسنامه جغرافیای طبیعی ایران؛ چ ۴، تهران: سازمان جغرافیایی و کارتوگرافی گیتا شناسی،

۱۳۷۴.

جعفریان، رسول؛ تاریخ ایران اسلامی: از پیدایش اسلام تا ایران اسلامی؛ تهران: مؤسسه فرهنگی اندیشه

معاصر، ۱۳۷۷.

جعفری ولدانی، اصغر؛ کانونهای بحران در خلیج فارس؛ تهران: انتشارات کیهان، ۱۳۷۱.

جمالزاده، محمد علی؛ تاریخ روابط ایران و روس؛ تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۲.

چرچیل، رابین، و آلن لو؛ حقوق بین الملل دریاها؛ ترجمه بهمن آقایی؛ تهران: دفتر مطالعات سیاسی و

بین المللی، ۱۳۶۷.

حافظ نیا، محمد رضا، و همکاران؛ تحلیل موقعیت جغرافیایی ایران؛ دانشگاه تربیت مدرس، منتشر نشده، ۱۳۷۸.

حافظ نیا، محمد رضا؛ جغرافیای سیاسی ایران؛ جزوه درسی؛ تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۸.

_____؛ جغرافیای سیاسی دریاها؛ جزوه درسی؛ تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۶.

- _____؛ *جغرافیای نظامی خراسان*؛ پایان نامه کارشناسی ارشد؛ تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۶۶.
- _____؛ *خلیج فارس و نقش استراتژیک تنگه هرمز*؛ چ ۲، تهران: سمت، ۱۳۷۸.
- _____؛ *دولت محلی*؛ جزوه درسی؛ تهران: دانشگاه تربیت مدرس، بهار ۱۳۷۷.
- درایسدل، آلسدایر، و جرالدا. اچ بلیک؛ *جغرافیای سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا*؛ ترجمه دره میر حیدر؛ تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۶۹.
- سارلی، اراز محمد؛ *ترکمنستان*؛ تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۷۹.
- _____؛ *دفتر جمعیت و نیروی انسانی*؛ نگرش جمعیت شناختی بر شکل خانواده و باروری در ایران؛ تهران، ۱۳۷۰.
- سایکس، پرسی (سر)؛ *تاریخ ایران*؛ ترجمه محمد تقی فخر داعی گیلانی، ج ۱ و ۲، چ ۶، تهران: دنیای کتاب، ۱۳۷۷.
- شالیان، ژرار، و ژان پیر راژو؛ *اطلس استراتژیک جهان*؛ ترجمه ابراهیم جعفری؛ تهران: موسسه اطلاعات، ۱۳۶۶.
- شعبانی، رضا؛ *تاریخ تحولات سیاسی اجتماعی ایران*؛ چ ۱، تهران: سمت، ۱۳۷۷.
- _____؛ *مبانی تاریخ اجتماعی ایران*؛ چ ۳، تهران: نشر قومس، ۱۳۷۳.
- صدیقیان، ایرج؛ *طرح کالبدی ملی ایران: کاربری و پوشش اراضی*؛ تهران: وزارت مسکن و شهر سازی، ۱۳۷۳.
- صفا، ذبیح الله؛ *تاریخ سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ایران از آغاز تا عهد مغول*؛ تهران: فردوسی، ۱۳۷۶.
- طاهری، ابولقاسم؛ *حکومتهای محلی و عدم تمرکز*؛ چ ۳، تهران: نشر قومس، ۱۳۷۵.
- عزتی، عزت اله؛ *جغرافیای نظامی ایران*؛ تهران: دانشکده علوم نظامی، ۱۳۶۶.
- _____؛ *ژئوپولیتیک*؛ چ ۱، تهران: سمت، ۱۳۷۱.
- فخاری، غلامرضا؛ *اختلاف دولتمین ایران و افغانستان در مورد رود هیرمند*؛ تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۷۱.
- فرای، ریچارد. ن؛ *عصر زرین فرهنگ ایران*؛ ترجمه مسعود رجب نیا؛ تهران: سروش، ۱۳۷۵.
- فرجی، عبدالرضا، و دیگران؛ *جغرافیای کامل ایران*؛ چ ۱، تهران: وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۶۶.
- فرشاد گهر، ناصر؛ *نظام رندهای بین المللی و اروندرود*؛ چ ۱، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۶۷.
- فروشی، بهرام؛ *ایرانویج*؛ تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۴.
- فولر، گراهام؛ *قبله عالم (ژئوپولیتیک ایران)*؛ ترجمه عباس فجر؛ تهران: نشر مرکز، ۱۳۷۳.
- قاسمی، رشید؛ *کرد و پیوستگی نژادی او*؛ تهران: امیر کبیر، ۱۳۶۳.
- قاضی، ابولفضل؛ *حقوق اساسی و نهادهای سیاسی*؛ چ ۱، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.
- قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۸-۱۳۷۲)*؛ چ ۳، تهران: سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۶.
- قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۴-۱۳۷۸)*؛ چ ۴، تهران: سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۵.
- قانون تشکیل انجمنهای شهرستان و استان*؛ دوره ۲۲ جلدی، چ ۱۰، تهران: مجلس شورای اسلامی، ۱۳۴۹.
- کاتم، ریچارد؛ *ناسیونالیسم در ایران*؛ ترجمه احمد نوین؛ تهران: کویر، ۱۳۷۱.
- کاتوزیان، محمد علی؛ *اقتصاد سیاسی ایران*؛ ترجمه محمد رضا نفیسی، چ ۵، تهران: نشر مرکز، ۱۳۷۴.

کشورهای مشترک المنافع و جمهوری های بالتیک؛ چ ۱، تهران: سازمان جغرافیایی و کارتوگرافی
گیتا شناسی، ۱۳۷۴.

کندی، پل؛ ظهور و سقوط قدرتهای بزرگ؛ ترجمه محمود ریاضی؛ تهران: خجسته، ۱۳۶۹.
گزارش تحقیق تحلیل مبانی جغرافیایی قدرت ملی جمهوری اسلامی ایران؛ چ ۳ (ثروتهای طبیعی ایران)،
منتشر نشده، تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۸.

لوکاس، هنری؛ تاریخ تمدن؛ چ ۱، چ ۲، ترجمه عبدالحسین آذرنگ؛ تهران: کیهان، ۱۳۶۹.
مجتهدزاده، پیروز؛ امیران مرزدار و مرزهای خاوری ایران؛ ترجمه حمید رضا ملک محمد نوری؛ تهران:
شیرازه، ۱۳۷۸.

_____؛ ایده های ژئوپولیتیک و واقعیت های ایرانی؛ تهران: نشر نی، ۱۳۷۹.

_____؛ خلیج فارس (کشورها و مرزها)؛ چ ۱، تهران: عطایی، ۱۳۷۹.

_____؛ کشورها و مرزها در منطقه ژئوپولیتیک خلیج فارس؛ ترجمه حمیدرضا ملک محمدی نوری؛

چ ۳، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی؛ ۱۳۷۳.

محمد الموتی، مسعود؛ مناطق آزاد و اثرات اقتصادی و بازرگانی آن؛ تهران: موسسه مطالعات و پژوهشهای
بازرگانی، ۱۳۷۴.

مختارپور، رجبعلی؛ جزیره کیش؛ چ ۱، تهران: روابط عمومی سازمان منطقه آزاد کیش، شهریور ۱۳۷۶.

مرکز آمار ایران؛ آمار معادن در حال بهره برداری کشور در سال ۱۳۷۷؛ تهران، آذر ۱۳۷۸.

_____؛ سرشماریهای عمومی نفوس و مسکن ایران سالهای ۱۳۳۵، ۱۳۴۵، ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵؛ تهران.

جغرافیای تاریخی ایران

تعداد ساعات: ۳۴
نوع درس: تخصصی - اختیاری

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری

هدف: ایران از جمله معدود مناطق با تاریخ کهن و دارای میراث فرهنگی و مادی و معنوی پرمایه‌ای است که رابطه متقابل تاریخ و جغرافیای آن و تأثیر و تأثر وقایع و حوادث تاریخی و جغرافیایی‌اش بر یکدیگر گسترده است. هدف از این درس آشنایی مقدماتی با این تعامل در طول تاریخ و تأثیر آن در پهنه جغرافیای ایران قدیم و جدید و نیز گزارش آثار تحولات جغرافیایی در ایجاد، توسعه، انحطاط و جابجایی شهرها، راهها و در نتیجه وقوع حوادث و هم چنین تحولات تاریخی در تغییرات جغرافیای شهری و روستایی است.

سرفصل درس:

- مفهوم جغرافیای تاریخی.
- مشخصات مشترک جغرافیای شهری و روستایی ایران در طول تاریخ با توجه به تحولات اقلیمی و جابجایی شهرها و روستاها.
- دوره بندی تاریخی مناطق عمده (ایالات و ولایات) و شهرهای ایران.
- نخستین ایالات و شهرها در تاریخ ایران و تغییر مکان آنها.
- موقعیت جغرافیایی مناطق و شهرهای عمده در ادوار مختلف: راههای دسترسی، وضعیت طبیعی.
- سیر تاریخی تحول «جاده‌بریشم» و ایستگاههای مهم ایرانی آن.
- دوره های مهم شهر سازی در ایران و تأثیر آن بر موقعیت جغرافیایی سیاسی ایران.
- علل و عوامل طبیعی، سیاسی اجتماعی ایجاد، توسعه، ویرانی شهرها نتایج حاصل از ترسالی و خشکسالی، حوادث طبیعی: سیل و زلزله و جنگلها، اختلافات محلی و داخلی، قحطی ها، بیماریها.
- نقشه شهرها، ساختار شهرها در هر دوره.
- بررسی مفاهیم مختلف مرتبط با شهر نشینی (کوره، رستاق، ده، قریه، شهر، آبادی و).
- نام شهرها و تغییر نام آنها در دوره های مختلف، دلایل.
- نقش «جامع و مسجد» و مدارس در توسعه شهری ایران اسلامی.
- بازار در تمدن ایرانی و نقش آن در ساختار شهری.
- جابجایی محل استقرار شهرها علل و عوامل.
- نامهای تاریخی، شهرها، روستاها، محله ها، بازار، دروازه ها و
- زیر بناها و ابنیه مهم، سدها، راهها، استحکامات دفاعی، ارتباط آنها با موقعیت تاریخی.
- علل و عوامل تغییر مرکز حکومت در ادوار مختلف.

- اساطیر و موقعیت جغرافیایی شهر ها و بنای آنها در طول تاریخ ، بانی شهر ها علل ویرانی شهر ها در فرهنگ مردم .
- ترکیب جمعیتی ، جابجایی جمعیت تیره ها و طوایف .
- مناطق تاریخی مهم که حوادث مهم مانند جنگها ، اجتماعات خاص و در آن اتفاق افتاده است .
- غرب ایران در ظهور اسلام ، شرق ایران در ادوار مختلف : مرو ، دشت مغان ، سیستان ، نیشابور و

منابع و مطالعات

نام کتاب	مؤلف یا مترجم
آغاز شهرنشینی در ایران	مجید یوسف زاده
اطلس تاریخی ایران	دانشگاه تهران
اعلاق النفیسه	ابن رسته / ترجمه دکتر حسین قره چانلو
پژوهشی در اعلام تاریخی و جغرافیایی «تاریخ بیهقی» با ذکر حوادث زمان	احمد حسینی کازرونی
پژوهشی در شاهنامه در باب ری ..	حسین کریمیان
تاریخچه جغرافیا در تمدن اسلامی	مقبول احمد تشنر / ترجمه دکتر گنجی
تحقیقات جغرافیایی راجع به ایران	آلفونس گابریل / ترجمه فتح الله خواجه نوری
تذکره جغرافیایی تاریخی ایران	بارتولد / ترجمه حمزه سردادور
جغرافیای اصفهان	سیروس شفقی
جغرافیای تاریخی خلیج فارس و دریای پارس	عباس میریان
جغرافیای تاریخی خوزستان	محمدباقر نجفی
جغرافیای تاریخی سیستان سفر با سفر نامه ها	کریستی و ...
جغرافیای تاریخی شهرها	عبدالحسین نهچیری
جغرافیای نیمروز	ذوالفقار کرمانی
خراسان و سیستان	چارلز ادواریت

سرآرنولد ویلسن / ترجمه محمد سعیدی

خلیج فارس

احمد اقتداری

خلیج فارس

محمد رضا حافظ نیا

خلیج فارس و نقش استراتژیک تنگه هرمز

محمد باقر نجفی

خوزستان

حسین شکوئی

دیدگاه های نو در جغرافیا

محمد حسن گنجی

سی و دو مقاله جغرافیایی

محمد یوسف کیانی

شهرهای ایران (ج ۳)

حسین کریمان

قصران (کوهساران)....

اهلرز / ترجمه دکتر محمد تقی رهنمایی

مبانی یک کشور شناسی جغرافیایی

حسین سلطان زاده

مقدمه ای بر تاریخ شهر و شهر نشینی

در ایران

دکتر حسن بیک محمدی

مقدمه ای بر جغرافیای تاریخی ایران

رهبر برن / ترجمه کیکاووس جهاننداری

نظام ایلات در دوره صفویه

همچنین کلیه کتابهایی که نام و عنوان «صورة الارض» یا «مسالك و ممالك» دارند .

